

Archeologický výskum Kaplnky sv. Kunhuty vo Veľkom Šariši

Realizácia výskumu: Mgr. Marián Čurný, PhD.

Archeologický výskum tejto Národnej kultúrnej pamiatky súvisí so zámerom vlastníka – Rímskokatolíckej cirkvi, farnosť Veľký Šariš – na jej komplexnú obnovu (zastrešenie, fasády, dlažba, okná, kamenárske články a pod.) a rovnako aj jej bezprostredného okolia. Z hľadiska vývinu vrcholno až neskorostredovekej sakrálnej architektúry v Šariši, i na východnom Slovensku vôbec, ide o výnimočnú, no doposiaľ málo známu stavebnú pamiatku. Výskum Kaplnky nemožno chápať izolovane, ale naopak, v úzkom kontexte s objektom augustiniánskeho kláštora, ktorý vznikol zrejme nedlho po príchode rádu do Veľkého Šariša (1274). Kaplnka je dnes jediným stojacim zvyškom kláštorného kostola (presbytérium). Vlastný kláštor zanikol okolo roku 1541. Výskumom sa podarilo rozlíšiť niekoľko horizontov osídlenia v stredoveku a novoveku, ktoré sa viažu k dobe výstavby Kaplnky i kláštorného areálu, ich trvaníu, prestavbám, pochovávaníu, či vybavením podpodlažným vykurovaním (tzv. hypocaustum) až po dobu ich definitívneho zániku v súvislosti s výstavbou Rákocziovského kaštieľa pred koncom 16. storočia. Ďalšie zistenia sa týkajú obdobia neolitu, eneolitu, doby bronzovej, laténskej a rímskej. Fakt, že sa to dosiahlo iba pri sondáži nevelkého rozsahu, poukazuje na mimoriadnosť a význam tejto polykultúrnej lokality.

Obr. 1: Kaplnka sv. Kunhuty vo Veľkom Šariši, okr. Prešov. Celkové pohľady a detaily kamenosochárskej výzdoby interiéru.

Obr. 2: Sonda 1/2010.

Obr. 3: Sonda 2/2010.

Obr. 4: Sonda 2/2010: 1 – hrob 2/2010, 2 – badenské nádoby in situ, 3, 4 – objekty z neskorej doby bronzovej.

Obr. 5: Sonda 3/2010 (1, 2), sonda 4/2010 (3, 4).

Obr. 6: Sonda 5/2010 (1, 2), sonda 6/2010 (3, 4).

Obr. 7: Keramické artefakty z okruhu bukovohorskej (1, 2, 4) a potiskej kultúry (3), mladšia doba kamenná – neolit (5000-4000 pred n.l.); badenskej kultúry (5-7), neskorá doba kamenná – eneolit (3200-3100 pred n.l.) a kultúry Gáva z neskorej doby bronzovej (13.-11. stor. pred n.l.).

Obr. 8: Keramické (nádoby, praslen, kachlice) a kovové (nôž, kľúč) artefakty z mladšej doby železnej – laténskej (1, 2), 1. stor. pred n.l.; doby rímskej, 1.-4. stor. n.l. (3); vrcholného až neskorého stredoveku, 13.-16. stor. (4-7) a včasného novoveku, 16. stor. (8).

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

1

3

2

4

1

2

3

4

1

2

3

4

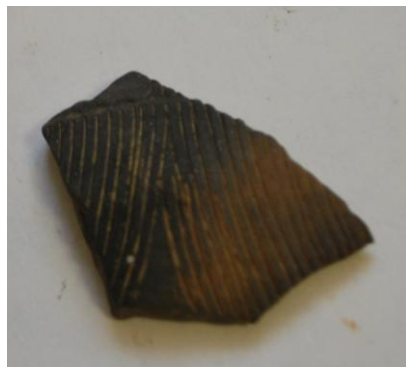
1

4

7

2

5

8

3

6

9

1

2

3

Obr. 8

4

5

6

7

8